

GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL

A GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL ELNÖKÉNEK ÉS A GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL VERSENYTANÁCSA ELNÖKÉNEK 1/2012. KÖZLEMÉNYE

A TISZTESSÉGTelen PIACI MAGATARTÁS ÉS A VERSENYKORLÁTOZÁS TILALMÁRÓL SZÓLÓ 1996. ÉVI LVII. TÖRVÉNY 11. ÉS 21. §-A, ILLETVE AZ EURÓPAI UNIÓ MŰKÖDÉSÉRŐL SZÓLÓ SZERZŐDÉS 101. ÉS 102. CIKKE SZERINTI TILALMAKBA ÜTKÖZŐ MAGATARTÁSOK ESETÉN A BÍRSÁG ÖSSZEGÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSÁRÓL

I. BEVEZETÉS

1. A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 36. § (6) bekezdése szerint a Gazdasági Versenyhivatal (továbbiakban: GVH) elnöke a Versenytanács elnökével együttesen a GVH jogalkalmazási gyakorlatának alapjait ismertető közleményt adhat ki.

2. E közlemények jogszabályi kötelező erővel nem rendelkeznek; funkciójuk annak rögzítése, hogy a jogalkalmazó milyen tartalommal tölti meg a jogszabály rendelkezéseit, összefoglalva a múltban kialakult, illetve a jövőben követni kívánt jogalkalmazási gyakorlatot.

3. A jelen közlemény azokat a jogszabály által meghatározott szempontokat részletezi, amelyek alapján a GVH meghatározza a Tptv. 11. és 21. §-ában, valamint az Európai Unió Működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSz.) 101. és 102. cikkében [korábban: a Európai Közösséget létrehozó szerződés (EKSz.) 81. és 82. cikke] meghatározott – a versenykorlátozó megállapodásokra és összehangolt magatartásokra (a továbbiakban együtt: versenykorlátozó megállapodások), valamint a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozó – tilalmak érvényesítését szolgáló eljárásokban kiszabott bírság mértékét.¹ Nem érinti a közlemény a Tptv. 61. §-a alapján kiszabott eljárási, a Tptv. 75. §-a szerinti kötelezettségvállalás megsértése miatt kiszabott versenyfelügyeleti, a Tptv. 79. §-a alapján kiszabott összefonódás engedélyezése iránti kérelem elmulasztása miatt kiszabott mulasztási, valamint a Tptv. 90. §-a szerinti végrehajtási bírságot.

4. A Tptv. 78. §-a rendelkezik a GVH által kiszabható érdemi versenyfelügyeleti bírságról. A Tptv. 78. § (3) bekezdése példálózó felsorolást tartalmaz a bírság kiszabása során értékelendő körülményekről, így e rendelkezés nem zárja ki egyéb szempontok figyelembe vételét.² A felsorolt körülmények mindegyikének értékelése, figyelembe vétele nem szükséges minden esetben, csak akkor, ha az eset releváns körülményei közé tartozik.³

5. A közlemény bemutatja a bírság kiszabásának menetét, szempontjait, azok tartalmát és egymáshoz viszonyított súlyát, megadva ezáltal a bírság kiszámításának módszerét. A GVH a közlemény kiadásával növelni kívánja a jogbiztonságot, tevékenységének átláthatóságát és kiszámíthatóságát, így segítve elő az egységes és diszkriminációmentes jogalkalmazást. A közlemény ismeretében a vállalkozások fel tudják mérni, hogy versenysértő piaci magatartásuk milyen súlyú büntetést vonhat maga után. Ezen felül a közzétett bírságkiszabási módszer ismeretében a GVH határozatait figyelemmel kísérők számára könnyebbé válik a határozatokban kiszabott bírságok indokoltságának megítélése is.⁴ Ennek érdekében a GVH a megállapított bírságösszegekhez, a

¹ Ide értve a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 7. § szerinti visszaélés esetét is.

² Lásd a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.453/2009/5. számú ítéletét (Vj-114/2007.).

³ Lásd a Fővárosi Bíróság 7.K. 32.143/2004/7. számú ítéletét (Vj-16/2004.).

⁴ A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a mérlegelési jogkörben hozott döntés felülvizsgálata során a bíróság azt jogosult vizsgálni, hogy a közigazgatási hatóság számba vette-e valamennyi figyelembe vehető mérlegelési szempontot, számot adott-e azok elfogadásáról vagy mellőzéséről. Amennyiben jogszabálysértés nem állapítható meg, a bírság összegének

határozatok indokolásának részeként az e közleményben foglaltaknak megfelelő részletezettségű magyarázatot fűz.

6. Teljes biztonságot, előre kalkulálhatóságot egyetlen előre rögzített szempontrendszer vagy számítási módszer sem tud nyújtani. A bírság kiszámítása egy mégoly egyértelműnek tűnő számítási mód alkalmazása esetében sem nélkülözheti a kialakított módszer keretein belüli jogalkalmazói mérlegelést. Kivételes esetekben előfordulhat az is, hogy az ügy speciális körülményeire tekintettel a módszer nem, vagy csak részben alkalmazható. Ilyen esetekben a GVH eltér a közleményben foglaltaktól, melynek indokait az eljáró versenytanács határozatának bírságot indokoló része tartalmazza.⁵

7. A közvetlenül vagy közvetve a vételi vagy az eladási árak rögzítésére, a piac felosztására vagy termelési, eladási kvóták meghatározására irányuló versenykorlátozó megállapodások (a továbbiakban: kőkemény kartellek) esetében e közlemény a Tpv. 78/A. és 78/B. §-ában foglalt rendelkezésekkel (a továbbiakban: engedékenységi politika) összhangban alkalmazandó.

8. Ha a további jogalkalmazás során szerzett bővebb tapasztalatok birtokában a GVH azt szükségesnek látja, akkor a jövőben sor kerülhet e közlemény módosítására, illetve tartalmának további részletezésére, pontosítására.

II. A bírság megállapításának szempontjai

9. A 3. pontban meghatározott magatartások miatti ügyekben kiszabott érdemi bírság meghatározása többlépcsős eljárás: a GVH először egy, a jogsértő vállalkozás által az érintett piacon elért forgalomból, illetve vállalkozások társulása által a tagok tevékenységével kapcsolatosan elkövetett jogsértés esetén a tagok érintett piaci forgalmának összegéből (releváns forgalom) kiinduló alapösszeget határoz meg, amelyet további szempontok figyelembevételével több lépésben módosíthat.

10. A bírság összegének megállapítása során a GVH szem előtt tartja, hogy a bírság kiszabásának célja a büntetésen túl az egyedi és általános elrettentés. A bírság összegének alkalmasnak kell lennie arra, hogy a vállalkozás számára a jogsértő magatartásért megfelelő büntetést helyezzen kilátásba, illetve arra is, hogy mind az adott vállalkozást, mind pedig a hasonló helyzetben lévő vállalkozásokat visszatartsa a (további) jogsértések elkövetésétől.⁶ Ez a cél pedig csak olyan mértékű bírsággal valósítható meg, amely a versenyjogsértést megvalósító vállalkozásnak érezhető megterhelést jelentő anyagi hátrányt okoz.⁷

11. A GVH fontosnak tartja a magatartással arányos bírság követelményét is, amely oly módon érvényesül, hogy a közlemény alapján kiszabott bírság az adott vállalkozás által elkövetett jogsértés súlyához, valamint a feltárt enyhítő és súlyosító körülményekhez igazodik, és nem az adott jogsértésben esetleg résztvevő többi vállalkozásra kiszabott bírsághoz.⁸

12. A bírság meghatározásakor figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülmények nem közvetlenül a közleményben foglalt módszer alkalmazásából adódó bírságösszeget módosítják, hanem az alapösszeg meghatározása során komplex módon, az alább ismertetett mérlegelési szempontok körében kerülnek figyelembe vételre úgy, hogy a súlyosító körülmények megléte a végül kialakuló bírságösszeg növekedésének irányába (például egy adott szempontoz tartozó pontszám növekedése révén), míg az enyhítő körülmények megléte a csökkenés irányába hat. Súlyosító körülmények hiánya önmagában nem minősül enyhítő körülménynek.

megváltoztatására nincs lehetőség, a bíróság felülmérlegelésre nem jogosult. (Lásd pl. a Legfelsőbb Bíróság Kf.V.39.361/2001/4. számú ítéletét (Vj-30/2000.)) A Legfelsőbb Bíróság egy másik döntésében pedig azt hangsúlyozta, a Közlemény alkalmazása körében annak van jelentősége, hogy a GVH milyen szempontok alapján mérlegelte a bírság megállapítását. Amennyiben a közlemény kerül alkalmazásra, úgy ez képezi a mérlegelés szempontjait, tehát a bírósági felülvizsgálat során is kizárólag ezek megalapozottságából lehet kiindulni. (Lásd a Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.058/2009/12. számú végzését(Vj-30/2000.))

⁵ Lásd az 1392/B/2007 AB határozat III. fejezetét. A GVH ily módon megfelel a Legfelsőbb Bíróság által rögzített azon követelménynek, mely szerint az egyedi ügyben különleges releváns körülmények felmerülése esetén az egyedi határozat a közleménytől eltérhet, ennek azonban az egyediesítés indokául szolgáló körülmény feltüntetése mellett részletes indokát kell adni. (Lásd a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.497/2010/14. számú végzését (Vj-102/2004.))

⁶ Lásd a Legfelsőbb Bíróság Kfv.III.27.599/1999/3. (Vj-200/1992.), valamint a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.531/2007/6. (Vj-180/2006.), illetve 2.Kf.27.314/2007/9. számú ítéletét (Vj-193/2001.).

⁷ Lásd például a Legfelsőbb Bíróság Kf.III.27.599/1995/3. számú ítéletét (Vj-200/1992.).

⁸ Lásd a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.291/2009/29. (Vj-45/2006.), valamint a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.665/2008/3. számú ítéletét (Vj-181/2006.).

II.1. Az alapösszeg meghatározása

13. Az alapösszeget a GVH

- a) a jogsérelem súlya, és
- b) a jogsértő vállalkozásnak a jogsértéshez való viszonyulása, alapján határozza meg.

14. A GVH nagyobb jelentőséget tulajdonít a jogsérelem súlyának, ezért a számítás során 60 pont súllyal esik latba, míg a vállalkozás viszonyulása a jogsértéshez 40 pontnyi súlyt képvisel.

15. Az alapösszeg kiszámításakor a GVH a releváns forgalom 10%-ából indul ki, ami azt jelenti, hogy az elképzelhető legsúlyosabb esetben – 100 pont elérése esetén – az alapösszeg éppen megegyezik a releváns forgalom 10%-ával. Az alapösszeg a kapott pontszámok összege osztva ezerrel és szorozva a releváns forgalom összegével.

16. A bírság kiszámításakor használt releváns forgalom:

- a) alapesetben a jogsértő vállalkozás jogellenes magatartásával érintett piacon a jogsértés évében elért forgalmat
- b) ha a jogsértés időtartama meghaladja a 12 hónapot, akkor a jogsértés teljes időtartama alatt elért forgalmat.

17. A fenti – 15. és 16. – pontok alól kivételt képeznek a tenderek/pályázatok, melyek esetében a releváns forgalom a tender értékének (amely jellemzően azonos a nyertes pályázatának értékével) háromszorosa.

18. A vállalkozás érintett piaci forgalmát hiteles adatok hiányában a GVH becsléssel állapítja meg. A becslés módszerét a GVH a határozatban bemutatja.

II.1.1. A jogsérelem súlya

19. Az alapösszeg kiszámításának első tényezője a jogsérelem súlya, mely két, egyenlő jelentőségű elemre bomlik: a verseny veszélyeztetettségére és a jogsértés piaci hatására.

A) A verseny veszélyeztetése (0-30 pont)

20. A verseny veszélyeztetettségének megítélésekor szerepet játszik, hogy az adott magatartás, illetve megállapodás elvileg, természeténél fogva, a verseny milyen fokú csökkenésével fenyeget, esetleg fenyeget-e a verseny teljes megszűnésével.

21. A versenyt legsúlyosabban veszélyeztető jogsértések csoportjába tartoznak a kőkemény kartellek, vagyis az olyan tisztán versenykorlátozó megállapodások, melyek lényege a verseny korlátozása (szemben más megállapodásokkal, ahol a versenyt korlátozása csupán másodlagos következmény), miközben hatékonysági előnyök vagy egyéb társadalmi előnyök jelentkezése kizárt. Ide sorolható az árrögítés, a piacfelosztás, a vevők elosztása, valamint a versenytárgyaláson történő összejátszás. Ilyen magatartások esetében a GVH által adott pontszám a lehetséges tartomány felső zónájába fog esni.

22. Jellegükénél fogva a versenyt nem vagy alig veszélyeztetik a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésnek minősülő, nem versenykorlátozó jellegű (ún. kizsákmányoló típusú) magatartások. Ilyen magatartások esetében a GVH által adott pontszám a lehetséges tartomány alsó zónájába fog esni.

23. A verseny veszélyeztetettségének keretében vizsgálja a GVH, hogy a magatartás az adott eset körülményei szerint fontosabb, illetve meghatározó verseny dimenziók (pl. árverseny, minőségi verseny, innovációs verseny) közül melyeket érinti, esetleg valamennyit érinti-e.

B) A jogsértés piaci hatása (0-30 pont)

24. A jogsértés piaci hatása szoros összefüggésben áll a vállalkozás piaci helyzetével, ami alapvetően a szóban forgó vállalkozás, a Tptv. 11. §-ába, illetve a EuMSz 101. cikkébe ütköző magatartás esetén pedig a vállalkozások együttes érintett piaci részesedésétől függ. A GVH súlyosabban szankcionálja a nagyobb piaci részesedésű vállalkozásokat. Kisebb súllyal ugyan, de a GVH ugyancsak figyelembe vesz egyéb tényezőket is, így a vállalkozás piaci erejét meghatározó egyéb körülményeket (például a piac támadhatóságát vagy azt, hogy új belépő-e a vállalkozás), és a releváns piac, a termék és a vevők egyéb jellemzőit (a vevők számára alapvető fontosságú termékről van-e szó, érintett-e valamilyen különösen sebezhető vevői csoport, van-e más piacok irányába tovagyűrűző hatás).

25. A piaci hatás értékelése során nemcsak az eljárás időpontjában már ténylegesen bekövetkezett piaci hatást, hanem a jogsértés GVH által valószínűsített hatását is értékeli a GVH, értelemszerűen kisebb súllyal. E körben veszi figyelembe a GVH azt is, hogy a magatartás (pl. egy a felek által elhatározott árrögzítés) milyen mértékben valósult meg ténylegesen.

II.1.2. Viszonyulás a jogsértéshez (+/- 40 pont)

26. Az alapösszeg kiszámításának további tényezője a vállalkozás viszonyulása a jogsértéshez. Ennek megítélése során a GVH az esetleges tevőleges jóvátételt, a vállalkozás magatartásának felróhatóságát, egyéb, a jogsértéshez való viszonyulást befolyásoló tényezőket, valamint versenyt korlátozó megállapodás vagy közös erőfőlényvel való visszaélés esetén a jogsértésben betöltött szerepet veszi figyelembe. Ennek keretében a jogsérelem súlya alapján adódó pontszám – maximum 40 ponttal – növekedhet, illetve – az alábbi B)-D) pontok alapján legfeljebb – ugyanilyen mértékben csökkenhet.

A) Felróhatóság foka

27. A felróhatóság kapcsán azt szükséges hangsúlyozni, hogy a versenyjogi felelősség, a jogsértés megállapítása ugyan objektív alapokon nyugszik,⁹ de a Tptv. 78. § alapján a bírság összegének meghatározásakor figyelembe veendő szempont a magatartás felróhatósága. Felróható az adott magatartás, ha az eltér a társadalmilag általában elvárható és elfogadott magatartástól.¹⁰ Felróhatóság abban az esetben állapítható meg, ha az eljárás alá vont fél a magatartásának jogsértő voltaival tisztában volt, illetve ha ez tőle elvárható lett volna. Az objektív felelősségből eredően a felróhatóság értékelése a bírság összegét növeli, ugyanakkor a felróhatóság hiánya nem eredményezi a bírság összegének csökkenését, vagyis a GVH a felróhatóság értékelése során nem alkalmaz negatív pontszámot.

B) Szerep a jogsértésben

28. Az eljárás alá vont jogsértésben betöltött szerepének mérlegelése a versenyt korlátozó megállapodások és a közös erőfőlényvel való visszaélések esetén releváns. A megállapodásokban résztvevők – különösen a kőkemény kartellek esetén – gyakran eltérő szerepet játszanak, így lehetnek egyesek a megállapodásnak szervezői, vezetői, magatartásukkal aktívan hozzájárulva a megállapodás működéséhez és fennmaradásához, míg más vállalkozások esetleg kiszolgáltatott helyzetben vannak és a vezető résztvevő(k) megtorló intézkedéseinek kilátásba helyezése nyomán vesznek részt, vagy maradnak meg a versenykorlátozásban.

C) Tevőleges jóvátétel illetve együttműködés az eljárás során

29. A GVH az olyan magatartást tekinti tevőleges jóvátételnek, amikor a jogsértő vállalkozás elismeri jogsértését és a jogsértés negatív hatásait reparálja, vagy ezt vállalja. Tevőleges jóvátételre sor kerülhet a jogsértő magatartás felfedezése előtt, illetve a versenyfelügyeleti eljárás megindulása után is. Természetesen az előbbi esetben is megállapítható a jogsértés, azonban megítélése – a tevőleges jóvátétel önkéntes jellegéből adódóan – a bírságösszeg meghatározása szempontjából kedvezőbb, mint az utóbbi esetben.

⁹ Lásd a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf. 27.531/2007/6. számú ítéletét (Vj-180/2006.).

¹⁰ Lásd a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf. 27.798/2006/7. számú ítéletét (Vj-74/2004.).

30. A GVH figyelembe veszi továbbá a vállalkozás eljárás során tanúsított magatartását, így különösen az együttműködést. Az együttműködés körében ugyanakkor az adatszolgáltatás nem minősül a törvényi kötelezettségen túlmutató mértékű olyan enyhítő körülmények, mely csökkenti a bírság összegét. Enyhítő körülmény az olyan mértékű közreműködés, amely a jogsértés felderítésének eredményességét szolgálja (ide nem értve az engedékenységi politika keretében tanúsított együttműködést, amely külön lépésben, az engedékenységi politikára vonatkozó szabályok alkalmazásával kerül értékelésre a bírság összegének meghatározása során).

D) Külső tényezők

31. A GVH egyes esetekben a szankció mértékének meghatározásánál figyelembe veszi azt, hogy a jogsértés megvalósulásában külső tényezők is közrehatottak. Ilyen külső tényező lehet a szóban forgó magatartás jogsértő jellegének tisztázatlansága, illetve ha állami ráhatás (különösen a versenytörvény alóli kivétel látszatát keltő jogszabály vagy egyéb állami intézkedés) állt a jogsértés mögött. Ez utóbbi megközelítést a GVH nem alkalmazza az olyan esetekre, amikor a külső tényező felmerülésében a vállalkozás alakító szerepet vállalt, így például az állami ráhatást éppen a vállalkozás kezdeményezte a jogsértés leplezése, illetve a szankcionálás mérséklése céljából.

II.2. Az alapösszeg korrekciója

32. Az alapösszeg kiszámítását követően kerül sor

- a) a jogsértés esetleges ismétlődésének,
- b) a jogsértéssel elért előnynek,
- c) az elrettentő hatásnak,
- d) a Tpv. 78. §-ában meghatározott bírság maximumának,
- e) az engedékenységi politika alkalmazásának (a jogsértő vállalkozás együttműködő magatartásának) valamint utolsóként
- f) a fizetési nehézségeknek a figyelembe vételére.

II.2.1. Ismétlődő jogsértés

33. A GVH súlyosabb szankciót alkalmaz az ismétlődő jogsértések esetén.

34. Ismétlődő jogsértésnek minősül ha az adott magatartás célja vagy hatása lényegében megegyezik a korábbi jogsértő magatartásával. (Például, amikor egy vállalkozás több ízben vesz részt piacfelosztó megállapodásban vagy egy erőfölényben lévő vállalkozás a saját piacára történő belépés megakadályozásával igyekszik korlátozni a versenyt, és ennek eléréséhez először versenykorlátozó árukapcsolást, később pedig ugyanezt célzó vagy eredményező diszkriminatív üzleti gyakorlatot folytat.).

35. Az ismétlődés akkor is megállapítható, ha a korábbi jogsértő magatartást a jogelőd,¹¹ vagy – a határozatban nevesített – vállalkozás-csoport egy másik tagja tanúsította.

36. A GVH akkor is megállapíthatja az ismétlődést, ha a kezdeményezett jogorvoslati eljárásban a közigazgatási perben eljáró bíróság jogerős ítélete még nem áll rendelkezésre.¹²

37. Ismétlődő jogsértés esetén, – amennyiben a korábbi és az új magatartás, annak tényállása, valamint az értékelt körülmények jelentős mértékű azonosságot mutatnak,¹³ – a korábbi lépések alapján kiszámított bírság összege ismétlődésenként 100%-kal emelkedik (így például a harmadik – jelentős azonosságot mutató – megismételt magatartás esetén a bírság az alapösszeg háromszorosára emelkedik). Egyéb esetekben a bírság alacsonyabb, az ismétlődés fokához (az azonosság mértékéhez) igazodó mértékben emelkedhet.

¹¹ Lásd a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.676./2008/9. (Vj-127/2007.), valamint a 2.Kf.27.146/2003/6. számú ítéletét (Vj-5/2002.)

¹² Lásd pl. a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.453/2009/5. (Vj-104/2005.), illetve a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf. 27.531/2007/6. számú ítéletét (Vj-180/2006.).

¹³ Lásd pl. a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.453/2009/5. számú ítéletét (Vj-114/2007.).

II.2.2. Jogsértéssel elért előny

38. A jogsértéssel elért előny csak ritkán számszerűsíthető kellő megbízhatósággal. Ha azonban erre sor kerül, akkor a kiszabott bírság a számszerűsített előny háromszorosának megfelelő összegre nő, kivéve, ha már egyébként is meghaladta volna ezt a szintet.

II.2.3. Elrettentő hatás

39. A GVH kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a bírságok megfelelő visszatartó (elrettentő) hatással bírjanak; ennek érdekében az egyébként – a közlemény alapján – kiszámított bírság összegének növelésére kerülhet sor az olyan vállalkozások tekintetében, amelyek a jogsértés által érintett piacon elért releváns árbevételén túlmenően különösen jelentős árbevétellel bírnak, és ezért számukra a releváns forgalom alapján számított bírság nem jelentene érzékelhető terhet. A GVH azonban ilyen esetben is szerepelteti a határozatában a releváns forgalom alapján számított bírságot és annak indokolását.

40. E körben veszi figyelembe a GVH azt a speciális helyzetet, amikor a vállalkozás-csoporton belül, a jogsértést elkövető vállalkozásnak a határozat meghozatala előtti évben elért nettó árbevételére csökkentő hatással bíró szervezeti változásra került sor.

II.2.4. A bírság maximuma

41. A fenti lépéseket követően kerül sor a Tpv. által meghatározott felső határ figyelembe vételére, amely szerint a kiszabott bírság nem haladhatja meg a – határozatban azonosított – jogsértő vállalkozáscsoportnak a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének 10%-át, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. Amennyiben ilyen hiteles adat nem áll rendelkezésre a határozat meghozatalának időpontjában, úgy az utolsó hitelesen lezárt üzleti év árbevétele irányadó. A bírság maximumának számításakor a vállalkozás-csoport tagjainak külföldön elért forgalma is számításba vehető, különösen, ha a jogsértő magatartással érintett tevékenység bevételei nem a vállalkozás-csoport magyarországi, hanem külföldi tagjainál jelentkeznek.

II.2.5. Az engedékenységi politika alkalmazása

42. A bírság meghatározásának következő lépése a Tpv. 78/A. és 78/B. §-a szerinti engedékenységi politika alkalmazása. Az engedékenységi politika a Tpv.-t sértő, kőkemény kartellek esetén kerülhet alkalmazásra. Lényege, hogy a titkos megállapodások felderítése érdekében a GVH bizonyos feltételek teljesülése esetén, a jogsértésben résztvevő vállalkozásokra kiszabandó bírságot elengedi vagy jelentősen mérsékli.

II.2.6. Fizetési nehézségek figyelembe vétele, a bírság mérséklése

43. Kivételes esetekben, különleges körülmények fennállása esetén, a vállalkozás kérelmére, a bírság mértékét csökkentő szempontként figyelembe vehető a vállalkozás adott társadalmi és gazdasági környezetben fennálló fizetési képességének hiánya, amennyiben az a részletfizetési kedvezmény révén nem hárítható el. A bírság csökkentésére azonban önmagában az eljárás alá vont vállalkozás kedvezőtlen vagy veszteséges pénzügyi helyzete,¹⁴ vagy akár a piacról való várható kilépése miatt nem kerülhet sor. Nem alapozza meg továbbá a bírság csökkentését önmagában az a tény sem, hogy az adott vállalkozásnak hiteltartozása van.

44. A bírság csökkentésére olyan esetben kerülhet sor, amikor – az adott társadalmi és gazdasági környezetet figyelembe véve – az eredetileg kiróni szándékozott bírság maga rontana a verseny strukturális feltételein azáltal, hogy valószínűsíthetően „eltűnő vállalat” (failing firm) esethez vezetne. Ez nem egyszerűen az érintett vállalkozás megszűnését vagy piacról való kilépését jelenti – hiszen elképzelhető, hogy ekkor más vállalkozás lépne be a piacra – hanem azt, hogy az eredetileg kiróni tervezett bírság következtében a vállalkozás eszközei és kibocsátása ténylegesen eltűnének a

¹⁴ Lásd a Fővárosi Bíróság 2.K.32.916/1995. számú ítéletét (Vj-65/1992.).

piacról,¹⁵ minek következtében jellemzően jelentősen romlana a termelési láncban a vállalkozáshoz kapcsolódó vállalkozások helyzete, és jelentősen nőne a munkanélküliség.

45. A kérelmének teljesítéséhez szükséges fenti feltételek fennállását a vállalkozásnak objektív, – a döntés időpontjához közeli gazdasági helyzetét tükröző – elsősorban okirati bizonyítékokkal alátámasztottan kell részletesen bizonyítania, ugyanakkor a döntés meghozatala során a GVH figyelembe fogja venni a korábbi évek pénzügyi kimutatásait, és a jövőre vonatkozó előrejelzéseket is.

II.2.7. Részletfizetés

46. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL törvény 74. § (1) bekezdése szerint a kötelezést tartalmazó döntésben a hatóság részletekben történő teljesítést is előírhat.

47. A fenti – a bírság mértékének csökkentését indokoló kivételes és igazoltan különleges pénzügyi – helyzet hiányában indokolt lehet részletfizetési kedvezmény engedélyezése, a vállalkozás igazolt pénzügyi nehézségeire tekintettel. A részletfizetés akkor engedélyezhető, ha a kiszabandó bírság egy összegben való megfizetése – a folyó fizetési lehetőségeit figyelembe véve – kirívóan aránytalan terhet róna az adott vállalkozásra. A versenyfelügyeleti eljárásra vonatkozó rendelkezések következtében részletfizetési kedvezmény csak abban az esetben adható, ha azt a vállalkozás a döntés meghozatala előtt kéri. A döntés meghozatala után már nincs a GVH-nak lehetősége a döntés módosítására a részletfizetés engedélyezése okán, tekintettel arra, hogy a Tpv. 44. §-a kizárja a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 74. § (2)-(5) bekezdéseinek alkalmazhatóságát.

III. A közlemény alkalmazása

48. Jelen közleményt a GVH azon eljárásokban alkalmazza, amelyekben a Tpv. 73. §-a szerinti előzetes álláspont a közlemény közzétételkor még nem került a feleknek megküldésre.

Budapest, 2012. január 25.

dr. Juhász Miklós
Elnök
Gazdasági Versenyhivatal

dr. Tóth András
Versenytanács Elnöke
Gazdasági Versenyhivatal

¹⁵ Lásd Tájékoztató a GVH által az összefonódás engedélyezése iránti eljárások során alkalmazott elemzési módszerekről, valamint az ehhez szükséges adatok köréről és az adatokkal szemben támasztott követelményekről – Általános módszertan 3.d.; Az összefonódások nem-koordinatív horizontális hatásainak értékelésekor irányadó szempontok 11.1.

Melléklet

1. ábra: Az alapösszeget meghatározó tényezők

A. A jogsérelem súlya	
A.a. A verseny veszélyeztetettsége	max. 30 pont
A jogsértés típusa (pl. kőkemény kartell vagy másfajta versenykorlátozás/kizsákmányolás)	
Az adott ügyben releváns verseny-dimenziók érintettsége	
A.b. A jogsértés piaci hatása	max. 30 pont
A jogsértő piaci részesedése	
További szempontok:	
<ul style="list-style-type: none"> • A piac megtámadhatósága • Az érintett fogyasztói kör és a termék jellege • Piacra lépő, vagy már piacon lévő vállalkozás • Tovagyűrűző hatás más piacokra 	
B. Viszonyulás a jogsértéshez	min. -40- max. 40 pont
B.a. Felróhatóság foka	
B.b. Szerepe a jogsértésben (szervező - kiszolgáltató)	
B.c. Tevőleges jóvátétel és együttműködés	
B.d. Külső és egyéb tényezők	
<ul style="list-style-type: none"> • korábbi GVH döntések hiánya vagy eltérő jellege • állami ráhatás 	
Mindösszesen	max. 100 pont